

DEZVOLTAREA SUSTENABILĂ A TURISMULUI ÎN CONTEXTUL PROCESULUI DE ADERARE A REPUBLICII MOLDOVA LA UNIUNEA EUROPEANĂ

SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF TOURISM IN THE CONTEXT OF THE ACCESSION PROCESS OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA TO THE EUROPEAN UNION

CIOBANU Victor,
Universitatea de Stat din Moldova,
ORCID: 0000-0002-3055-6697
E-mail: victorciobanu7@gmail.com

Rezumat

În cadrul articolului sunt examinate 2 aspecte principale, care au lergătură cu procesul de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană (UE), și anume: liberalizarea prestării serviciilor turistice în spațiul European comun, exprimată prin prisma transpunerii Directivei 2006/123/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind serviciile în cadrul pieței interne și cerințele față de informarea persoanelor, consumatori de servicii turistice, examinată prin prisma Directivei (UE) 2015/2302 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind pachetele de servicii de călătorie și serviciile de călătorie asociate, de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 și a Directivei 2011/83/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului și de abrogare a Directivei 90/314/CEE a Consiliului.

În contextul Directivei 2006/123/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind serviciile în cadrul pieței interne vor fi examinate 2 categorii mari de prestatori de servicii turistice: structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare și entitățile care au drept scop de bază crearea și comercializarea pachetelor de servicii turistice: turoperatorii și agențiile de turism. De asemenea, va fi abordată tangențial și problema ghizilor de turism.

Aspectele abordate în lucrare vin să concluzioneze că integrarea în piața unică europeană va oferi noi oportunități de dezvoltare a serviciilor turistice și de diversificare a ofertelor turistice, astfel, industria turistică din Republica Moldova va deveni mai sustenabilă, mai competitivă și mai vizibilă pe piața mare și puternică a spațiului European unic.

Cuvinte-cheie: piață unică, aderare, transpunere, afacere, cazare, turoperator, servicii, pachet de servicii, cerințe, calificare, sustenabilitate.

Abstract

The article examines 2 main issues related to the process of accession of the Republic of Moldova to the European Union (EU), namely: liberalization of the provision of tourism services in the common European area, expressed through the transposition of Directive 2006/123/EC of the European Parliament and of the Council of 12 December 2006 on services in the internal market and information requirements for persons, consumers of tourism services, examined through Directive (EU) 2015/2302 of the European Parliament and of the Council of 25 November 2015 on package travel and linked travel arrangements, amending Regulation (EC) No 2006/2004 and Directive 2011/83/EU of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directive 90/314/EEC.

In the context of Directive 2006/123/EC of the European Parliament and of the Council of 12 December 2006 on services in the internal market, two broad categories of tourism service providers will be examined: tourist accommodation establishments with accommodation functions and entities whose main purpose is the creation and marketing of tourist packages: tour operators and travel agencies. The issue of tour guides will also be addressed tangentially.

The issues addressed in the paper conclude that the integration into the European single market will provide new opportunities for the development of tourism services and diversification of tourism offers, thus, the tourism industry of the Republic of Moldova will become more sustainable, more competitive and more visible in the large and powerful market of the single European area.

Keywords: *single market, accession, transposition, business, accommodation, tour operator, services, service package, requirements, qualification, sustainability.*

În luna decembrie 2023 Uniunea Europeană a decis deschiderea negocierilor de aderare a Republicii Moldova la spațiul unic European. Din acest moment, principalul proiect de țară al Republicii Moldova a devenit aderarea la Uniunea Europeană (UE).

De notat, că Republica Moldova și-a exprimat interesul pentru aderarea la Uniunea Europeană și a făcut progrese în procesul de asociere și integrare europeană înainte de această dată.

Urmând cronologia faptelor, evocăm că Republica Moldova a depus o cerere de aderare la UE în martie 2022. Statutul de țară candidată i s-a acordat în iunie 2022, iar în decembrie 2023, liderii UE au decis să deschidă negocierile de aderare.

Cererea de aderare la UE a fost precedată, dar și urmată de o serie de acțiuni, în special, exprimarea interesului de a se integra în piața UE și elaborarea de rapoarte, în care a fost analizată situația Republicii Moldova în aspectele ce țin de corespunderea legislației naționale cu legislația comunitară. Un prim raport de acest fel a fost elaborat în aprilie 2022, actualizat în iunie 2022 și transmis Uniunii Europene spre examinare. Ca urmare a examinării Raportului vizat, Uniunea Europeană a venit cu o serie de recomandări privind acțiunile ce ar trebui să le întreprindă țara noastră în anii următori.

Un nou Raport a fost elaborat în anul 2023, în baza unui chestionar elaborat de UE. Raportul a conținut acțiunile întreprinse de Republica Moldova și progresele înregistrate. La moment, în baza recomandărilor din cadrul Raportului pentru anul 2023 a fost elaborată informația actualizată, denumită simbolic ”contribuția Republicii Moldova în procesul de aderare la Uniunea Europeană”. Informația conține progresele înregistrate pe parcursul anilor 2023-2024 (până în martie) și relevă eforturile depuse de țara noastră pentru a demonstra fermitate în calea aleasă pentru integrare în UE și a-și respecta obligațiile asumate în acest scop.

Concomitent, cele mai relevante acte ale Uniunii Europene (regulamente, directive, decizii, recomandări, etc.) au fost grupate în 33 de capitole și au fost transmise de către UE Republicii Moldova, cu recomandările de analiză a situației privind corespunderea legislației moldovenești cu legislația UE. Autoritățile care au fost desemnate drept responsabile pentru analiza situației au efectuat un proces amplu de evaluare, cunoscut sub denumirea de ”self-screening”, în care au identificat actualitatea și relevanța actelor UE, precum și nivelul de transpunere a acestora în legislația națională.

În scopul demonstrării deciziei ferme a țării privind calea europeană, a fost elaborat și aprobat prin hotărâre de Guvern Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027 (în continuare – PNA) [1]. Aprobat inițial în octombrie 2023, PNA a fost actualizat/completat și aprobat în redacție nouă în luna decembrie 2023 cu un conținut de cca 1328 de acțiuni. PNA este principalul document de țară care reflectă activitatea

Republicii Moldova și progresul, la etapa actuală, în realizarea proiectului de țară – aderarea la Uniunea Europeană.

Una dintre acțiunile importante care se conține în PNA este transpunerea Directivei 2006/123/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind serviciile în cadrul pieței interne (Directiva 123/2006) [2]. Prin ce este importantă și relevantă transpunerea acestei Directive? Pentru a răspunde la această întrebare, urmează să expunem înțelegerea autorului privind esența procesului de aderare a Republicii Moldova la UE.

Piața UE este o piață unică pentru toate țările membre, în care se aplică aceleași abordări și cerințe atât față de produse și servicii, cât și față de modul de inițiere și desfășurare a unei afaceri. Altfel spus, în toate țările UE ”se joacă după aceleași reguli”. Respectiv, înainte a adera la UE, fiecare țară care dorește să adere, urmează să-și aducă legislația națională în conformitate cu legislația Uniunii Europene. În acest context, PNA reprezintă un prim pas în alinierea legislației naționale la legislația UE, transpunerea Directivei 123/2006 fiind parte din procesul amplu de apropiere a cadrului normativ actual de prevederile legale ale pieței unice europene.

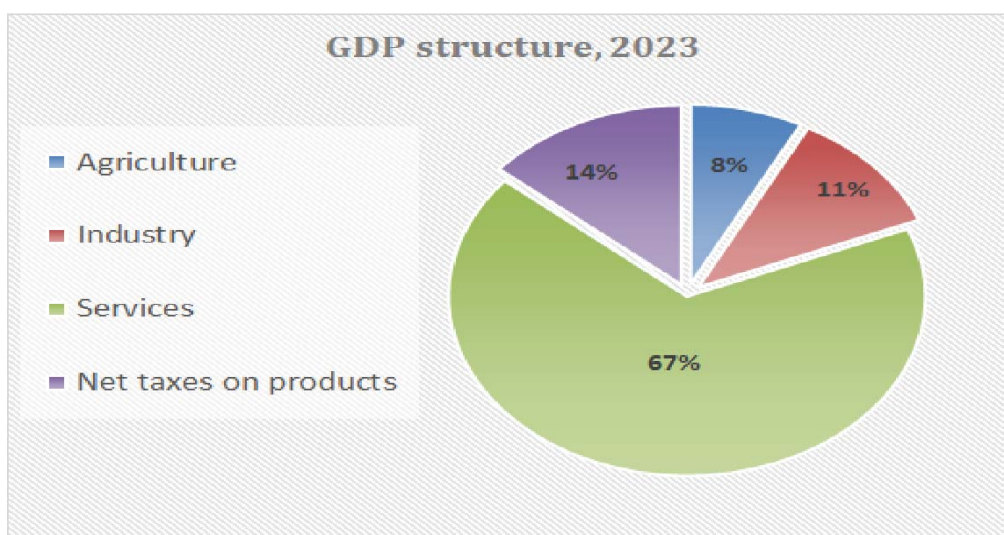
Ideea de creare a unei piețe unice a fost reflectată inițial în Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene (Tratatul de la Roma) din 1958 [3]. Esența pieței unice constă în reducerea și eliminarea barierelor din procesul de comerț dintre statele membre. Tratatul a suferit modificări în repetate rânduri, la moment fiind cunoscut sub denumirea generică de ”*Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene*” [4].

Obiectivul de bază al pieței interne, văzută ca „un spațiu fără frontiere interne este ”asigurarea celor 4 libertăți: libertatea circulației mărfurilor, libertatea circulației persoanelor, libertatea circulației serviciilor și libertatea circulației capitalului”.

Respectiv, Directiva 123/2006 este unul din instrumentele de bază de asigurare a uneia dintre cele 4 libertăți, și anume - libertatea circulației serviciilor.

Cu referire la țara noastră, considerăm că, pentru a promova creșterea economică și crearea de locuri de muncă în Republica Moldova este esențială o **dezvoltare a serviciilor competitive**. Totodată, menționăm că atât în UE, cât și în Republica Moldova serviciile au o contribuție majoră în produsul intern brut (a se vedea diagramele nr. 1 și nr. 2).

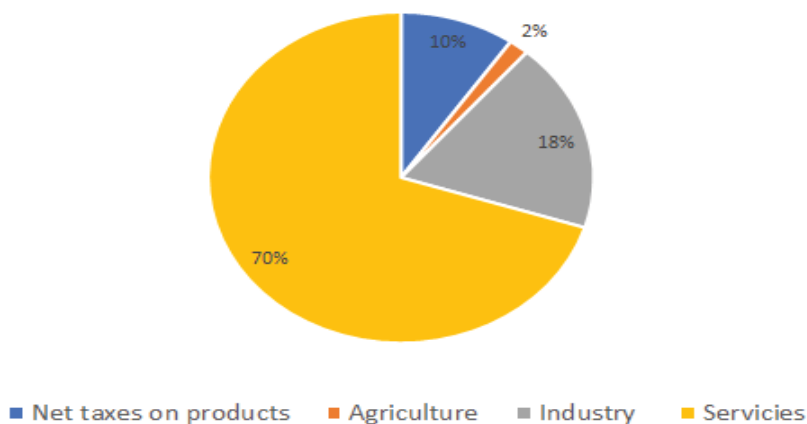
Diagrama nr. 1. Ponderea serviciilor în Produsul Intern Brut în Republica Moldova, anul 2023.

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor Biroului Național de Statistică (BNS).

Diagrama nr. 2. Ponderea serviciilor în Produsul Intern Brut în Uniunea Europeană, anul 2023.

EU-27 GDP structure in 2023

Sursa: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nama_10_a10__custom_11462926/default/table?lang=en.

În prezent, numeroase bariere îi împiedică pe prestatorii de servicii, în special pe întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri), să își extindă activitățile dincolo de frontierele naționale și să profite de toate avantajele pieței interne a UE.

Accesul la o piață cu circa 450 milioane de potențiali consumatori oferă oportunități elocvente în dezvoltarea afacerilor. Facilitarea modului de acces către consumatorii din UE fără rezerva frontierelor presupune reducerea cheltuielilor operaționale, o mai mare viteză de reacție și de promovare a serviciilor furnizate de companiile naționale.

Pe de altă parte, o piață liberă care obligă statele membre UE să elimine restricțiile în calea circulației transfrontaliere a serviciilor, crescând totodată transparența și asigurând o mai bună informare a consumatorilor, ar oferi consumatorilor o posibilitate mai mare de a alege și servicii de calitate mai bună, dar și la prețuri mai mici.

Din momentul aderării la UE, prestatorii naționali vor fi parte a pieței comune și vor beneficia de libertatea de circulație a serviciilor, care va genera diversitate în oferte și sustenabilitate în dezvoltarea acestora.

În același timp, libertatea de stabilire implică, în special, principiul egalității de tratament, care interzice nu doar discriminarea pe motiv de cetățenie sau naționalitate, ci și orice discriminare indirectă bazată pe alte criterii, care poate duce la aceleași rezultate. Astfel, accesul la o activitate de servicii sau exercitarea acesteia într-un stat membru ca activitate principală sau secundară nu ar trebui să se supună unor criterii cum ar fi locul de stabilire, de reședință, de domiciliu sau al prestării principale a activității de servicii.

Cu referire la domeniul turismului, examinate în contextul transpunerii Directivei 123/2006, sunt mai relevante 2 categorii de servicii turistice: servicii de cazare și servicii de călătorie (activitatea turoperatorilor și agențiilor de turism).

Le vom examina pe rând, prin prisma *cerințelor de inițiere a afacerii* și prin prisma *cerințelor specifice de desfășurare a activității*.

Inițierea afacerii în Republica Moldova este destul de simplă și nu este excesiv reglementată, de bază fiind câteva acte normative, dintre care am evidențiat Codul civil al Republicii

Moldova nr. 1107/2002 [5], Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi [6], Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali [7], Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior [8], etc.

Esența antreprenoriatului (sau a activității de desfășurare a unei afaceri) este expusă clar în Legea nr. 845/1992 [6], care evidențiază următoarele componente de activitate: fabricare produse, executare lucrări sau prestare de servicii, fiecare din acestea având un scop final – obținerea de venit. Concomitent, se evidențiază faptul că activitatea se desfășoară ”în mod independent”, inițiativa aparținând viitorului antreprenor. Evident, riscurile desfășurării afacerii și răspunderea patrimonială aparțin, de asemenea, viitorului antreprenor.

În contextul accesului pe piața unică a antreprenorilor prestatori de servicii, este important de evidențiat 2 aspecte:

Înregistrarea agentului economic în calitate de antreprenor și

Coresponderea cerințelor specifice aferente fiecărui gen de activitate prestat.

Astfel, pentru inițierea unei afaceri în domeniul turismului în Republica Moldova (servicii de cazare sau servicii de călătorie), antreprenorul urmează să parcurgă următorii pași.

Alegerea genului de activitate, de regulă, conform Clasificatorului Activităților Economice din Economia Moldovei - CAEM 2 [9]. Pentru serviciile de cazare activitățile sunt expuse în clasele 55.10, 55.20, 55.30 și 55.90. Pentru activitățile agenților de turism - clasa 79.10, activităților turoperatorilor – clasa 79.20, alte servicii de rezervare și de asistență turistică – clasa 79.90.

Alegerea formei organizatorico-juridice de desfășurare a afacerii (conform Legii nr. 845/1992 sau Codului civil). Dintre formele organizatorico-juridice, cele mai frecvente în domeniul turismului sunt utilizate întreprinderea individuală și societatea cu răspundere limitată.

Înregistrarea întreprinderii în conformitate cu prevederile Legii nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali [7]. Legea conține pași pe care trebuie să-i parcurgă viitorul antreprenor și cerințele privind înregistrarea întreprinderii.

Depunerea notificării privind inițierea activității de comerț la autoritatea administrației publice locale de nivelul întâi, pe teritoriul căreia se va desfășura activitatea. Depunerea notificării privind inițierea activității este o cerință care se conține în Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior, dat fiind faptul că și serviciile de cazare, dar și serviciile turoperatorilor și agențiilor de turism sunt considerate activitate de comerț și sunt incluse în anexa nr. 1 la Legea nr. 231/2010 [8].

Procesul descris mai sus este aplicabil atât pentru structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare, cât și pentru turooperatori și agenții de turism. Totodată, este de remarcat faptul că, deși condițiile de inițiere a afacerii în Republica Moldova nu sunt restrictive, acestea urmează a fi ajustate la legislația UE.

Cu referire la *cerințele specifice*, este de menționat că întreprinderile care, pe lângă serviciile de cazare, prestează servicii de alimentație publică, se supun înregistrării în domeniul siguranței alimentelor la Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor [10].

Totodată, în scopul facilitării accesului persoanelor la servicii de cazare de o anumită calitate se utilizează clasificarea pe stele a unităților de cazare, urmare căreia se stabilește nivelul de confort al acestora, exprimat în numărul de stele. De remarcat că, în Republica Moldova, clasificarea unităților de cazare este benevolă [11]. În același timp, criteriile de clasificare a unităților de cazare, fiind aprobate în anul 2003, sunt învechite și urmează a fi actualizate în conformitate cu cerințele pieței [12].

Cu referire la cerințele specifice față de crearea și comercializarea pachetelor de servicii turistice, acestea sunt definite clar în Legea nr. 352/2006 cu privire la organizarea și

desfășurarea activității turistice în Republica Moldova [11] și în Codul civil [5]. Concomitent, actele normative invocate definesc noțiunile de servicii turistice și pachete de servicii turistice (de călătorie).

Ca o remarcă evidențiem faptul că noțiunea de pachet de servicii turistice definită în Legea nr. 352/2006 [11] diferă puțin de abordarea Directivei 2015/2302 [13], ceea ce ar putea conduce la revizuirea Legii nr. 352/2006.

De notat, că în anul 2018 Codul civil a fost modificat, una dintre modificări conținând transpunerea Directivei 2015/2302 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind pachetele de servicii de călătorie și serviciile de călătorie asociate, de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 și a Directivei 2011/83/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului și de abrogare a Directivei 90/314/CEE a Consiliului [13].

Ca un fir roșu, în Codul civil, dar și în Directiva 2015/2302 sunt exprimate cerințele privind informarea detaliată a consumatorilor referitoare la pachetele de servicii de călătorie care sunt comercializate sau propuse spre comercializare, atât la etapa de recomandare a ofertelor turistice, cât și la etapa de încheiere a contractului privind pachetul de servicii de călătorie.

Urmare modernizării Codului civil, activitatea tuoperatorilor și a agențiilor de turism din Republica Moldova se desfășoară în conformitate cu legislația Uniunii Europene, cu unele excepții.

Astfel, art. 1612 din Codul civil prevede existența garanțiilor pentru consumatorii de servicii turistice contra insolabilității agenților economici. Mai mult, norma este aplicabilă și pentru tuoperatorii care nu sunt înregistrați în Republica Moldova, dar care oferă spre vânzare pachete de călătorie în Republica Moldova sau cetățenilor din Republica Moldova. Astfel, norma din Codul civil prevede că persoanelor care au procurat pachete de servicii turistice li se oferă protecție împotriva insolabilității organizatorului ”indiferent de locul lor de reședință, de locul de plecare sau de locul în care se efectuează contractarea pachetului și indiferent de statul în care este situată autoritatea responsabilă pentru protecție în caz de insolabilitate”.

Tipurile de garanții, mecanismul de valorificare a acestora, autoritățile competente și toate aspectele aferente acestui proces urmează a fi stabilite prin hotărâre de Guvern. În contextul pregătirii țării noastre pentru aderare la UE, această sarcină (activitate) devine prioritară.

Recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale.

Dacă revenim la transpunerea Directivei 123/2006, aceasta nu conține prevederi specifice în domeniul turismului. Totodată, în strânsă legătură cu Directiva 123/2006 se află Directiva 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale [14].

Astfel, în art. 16 din Directiva 2005/36 se specifică că dacă accesul la anumite activități este condiționat de posesia de cunoștințe și de aptitudini generale, comerciale sau profesionale, statele membre acceptă ca argumente sau dovezi a cunoștințelor și aptitudinilor vizate activitatea într-un alt stat membru într-o anumită perioadă și într-o anumită funcție. În acest sens, de notat că în anexele la Directiva 2005/36 se conțin referințe la activitățile unor tipuri de unități de cazare, precum hoteluri, pensiuni, etc., dar și referințe la ghizi montani.

Astfel, în procesul de transpunere și implementare a legislației Uniunii Europene în Republica Moldova urmează a fi examinate și corelate cerințele de desfășurare a activității turistice în așa mod, încât să asigure condiții echitabile de desfășurare a afacerilor atât de către agenții economici din Republica Moldova în spațiul European, dar și de către resortisanții statelor membre UE pe teritoriul Republicii Moldova.

Urmare finalizării acestui proces, putem afirma cu certitudine că integrarea în piața unică europeană va oferi noi oportunități de dezvoltare a serviciilor turistice și de diversificare a ofertelor turistice, astfel, industria turistică din Republica Moldova va deveni mai sustenabilă, mai competitivă și mai vizibilă pe piața mare și puternică a spațiului European unic.

Concluzii.

1. Republica Moldova este decisă să implementeze proiectul de țară ”Aderarea la Uniunea Europeană”.

2. Unul din instrumentele de realizare a proiectului de țară este implementarea Planului național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027 (PNA).

3. Accesul liber la prestarea serviciilor pe piața UE va fi asigurat urmare transpunerii Directivei 123/2006 privind serviciile în cadrul pieței interne.

4. Deși condițiile de inițiere a afacerii în Republica Moldova nu sunt restrictive, acestea urmează a fi ajustate la legislația UE.

5. Cerințele privind crearea și comercializarea pachetelor de servicii turistice sunt conforme cu cadrul normativ al UE, ca urmare a transpunerii Directivei 2015/2302 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind pachetele de servicii de călătorie și serviciile de călătorie asociate.

6. Republica Moldova urmează să elaboreze, în regim prioritar, cadrul normativ privind asigurarea funcționării mecanismului de garanție contra insolabilității turoperatorilor și agențiilor de turism.

7. Criteriile de clasificare a unităților de cazare sunt învechite și urmează a fi actualizate în conformitate cu cerințele pieței.

8. Accesul la anumite activități ar putea fi condiționat de posesia de cunoștințe și de aptitudini generale, conform Directivei UE 36 din 2005 privind recunoașterea calificărilor.

9. Integrarea agenților economici din Republica Moldova pe piața unică europeană va oferi noi oportunități de dezvoltare a serviciilor turistice și de diversificare a ofertelor turistice.

10. Ca urmare a aderării la UE, industria turistică din Republica Moldova va deveni mai sustenabilă, mai competitivă și mai vizibilă în spațiul european.

Bibliografie

1. Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 829 din 27.10.2023: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=141820&lang=ro
2. Directiva 2006/123/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind serviciile în cadrul pieței interne: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex%3A32006L0123>
3. Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene (Tratatul CEE): <https://eur-lex.europa.eu/RO/legal-content/summary/treaty-of-rome-ec.html>
4. Versiune consolidată a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene (2016/c 202/01): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex%3A12016ME%2FTXT>

5. Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002:
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=141503&lang=ro
6. Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi:
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=142156&lang=ro
7. Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali:
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=140174&lang=ro
8. Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior:
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=141239&lang=ro
9. Clasificatorul Activităților din Economia Moldovei – CAEM 2, aprobat prin Ordinul Biroului Național de Statistică nr. 28 din 07 mai 2019:
<https://statistica.gov.md/ro/clasificari-si-nomenclatoare-9881.html>
10. Legea nr. 306/2018 privind siguranța alimentelor:
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=141262&lang=ro#
11. Legea nr. 352/2006 cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova:
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=142431&lang=ro
12. Hotărârea Guvernului nr. 643/2003 cu privire la aprobarea Normelor metodologice și criteriilor de clasificare a structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare și de servire a mesei: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=124342&lang=ro
13. Directiva (UE) 2015/2302 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind pachetele de servicii de călătorie și serviciile de călătorie asociate, de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 și a Directivei 2011/83/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului și de abrogare a Directivei 90/314/CEE a Consiliului:
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32015L2302>
14. Directiva 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex%3A32005L0036>